

Układy koloidalne

Zadanie 1.

Szybkość obrotów wirówki wynosi 3000 rpm (obrotów na minutę). Punkt środkowy wkładu do umieszczenia próbki znajduje się w odległości $x = 9$ cm od środka wirującego rotora. Jakie jest średnie przyspieszenie odśrodkowe i liczba wartości g (przyspieszenia ziemskiego), działającego na zawieszoną cząstkę?

Odp. Średnie przyspieszenie odśrodkowe w wirówce wynosi $8873,6$ m/s² i jest $904,5$ razy większe od przyspieszenia ziemskiego.

Zadanie 2.

Współczynnik sedymentacji cząstek białka, wyznaczony za pomocą ultrawirówki, wynosi $2,01 \cdot 10^{-12}$ s, ich gęstość $1,32$ g/cm³, współczynnik lepkości wody (ośrodka dyspersyjnego) wynosi w temperaturze pomiaru (293 K) $1,005$ mPa·s, a jej gęstość $0,997$ g/cm³. Obliczyć promień cząstek białka przyjmując, że cząstki tego koloidu są kuliste i jednakowej wielkości.

Odp. Wyznaczony promień cząstki koloidalnej wynosi $5,305$ nm.

Zadanie 3.

Hemoglobina ludzka, w roztworze wodnym w temperaturze 298 K, charakteryzuje się objętością właściwą równą $0,749 \cdot 10^{-3}$ m³/kg, współczynnikiem sedymentacji $s = 4,48 \cdot 10^{-13}$ s oraz współczynnikiem dyfuzji $D = 6,9 \cdot 10^{-11}$ m²/s. Na podstawie podanych informacji wyznacz masę molową hemoglobiny.

Odp. Masa molowa hemoglobiny ludzkiej wynosi $64\ 088$ g/mol.

Zadanie 4.

Oblicz masę molową albuminy jaja z wyników badań w ultrawirówce, w temperaturze 20°C, znając: współczynnik Svedberga $s = 3,6 \cdot 10^{-13}$ s, współczynnik dyfuzji $D = 7,8 \cdot 10^{-7}$ cm²/s, objętość właściwą $V_{wt} = 0,75$ cm³/g oraz gęstość ośrodka $d_0 = 0,998$ g/cm³.

odp. Masa molowa albuminy jaja wynosi $44\ 704$ g/mol.

Zadanie 5.

Jakie jest średnie przesunięcie cząstki w środowisku ciekłym, obserwowane pod mikroskopem, zgodnie z równaniem Einsteina, jeżeli $D = 1,85 \cdot 10^{-2}$ mm²/min a czas $t = 2,6$ s? Wynik przedstaw w μ m.

odp. Średnie przesunięcie cząstki w środowisku ciekłym wynosi $4,004 \cdot 10^{-5}$ m, czyli $40,04$ μ m.

Zadanie 6.

Ciśnienie osmotyczne roztworu albuminy ludzkiej o stężeniu $c = 3,2$ g/l wynosi $0,00112$ atm., w temperaturze 28°C. Oblicz masę molową tej albuminy zakładając, że roztwór jest wystarczająco rozcieńczony.

odp. Masa molowa albuminy ludzkiej wynosi $70\ 565,4$ g/mol.

Zadanie 7.

Podczas przechowywania roztworów insuliny w temperaturze pokojowej przebiega proces samorzutnego łączenia się cząsteczek (agregacji). Stopień agregacji zależy od pH, siły jonowej i temperatury. Badano wpływ temperatury na proces agregacji, poprzez pomiar współczynnika dyfuzji oraz lepkości w roztworze o stałych wartościach pH = 7,5 i siły jonowej = 0,1 mol/dm³. Wyniki pomiarów

współczynnika dyfuzji D i lepkości η podano w poniższej tabeli. Obliczyć hydrodynamiczny promień agregatów w różnych temperaturach – wyniki podać w nm.

	A	B	C	D
T [°C]	20	25	30	35
$10^7 D$ [cm ² /s]	7,8	4,6	3,7	3,0
$10^4 \eta$ [Pa·s]	9,7	8,7	7,6	7,2

- A) odp. Promień agregatów insuliny w temperaturze 293 K wynosi 2,838 nm.
 B) Promień agregatów insuliny w temperaturze 298 K wynosi 5,456 nm.
 C) Promień agregatów insuliny w temperaturze 303 K wynosi 7,896 nm.
 D) Promień agregatów insuliny w temperaturze 308 K wynosi 10,449 nm.

Zadanie 8.

Oblicz średnią drogę przebytą przez cząstkę koloidalną o promieniu 70 nm, w temp. 20°C, w czasie 2 s. Lepkość roztworu koloidalnego wynosi $5,4 \cdot 10^{-4}$ Pa·s.

odp. Średnia droga, jaką w ciągu 2 s przebywa cząstka koloidalna o promieniu 70 nm wynosi 4,766 μ m.

Zadanie 9.

Oblicz ruchliwość elektroforetyczną oraz potencjał elektrokinetyczny koloidu wiedząc, że podczas elektroforezy trwającej 27 min cząstki koloidu, mające kształt kulisty, przebyły drogę $l = 24$ mm, a do elektrod odległych od siebie o odległość $L = 30$ cm zostało przyłożone napięcie 100 V. Stała dielektryczna ośrodka dyspersyjnego wynosi $7,2 \cdot 10^{-10} \text{ C}^2 \text{ N}^{-1} \text{ m}^{-2}$ a jego lepkość 0,001 Pa·s.

odp. Ruchliwość elektroforetyczna koloidu wynosi $4,444 \cdot 10^{-8} \text{ m}^2/(\text{s} \cdot \text{V})$, natomiast potencjał elektrokinetyczny: 1,163 V.

Zadanie 10.

Oblicz średnią masę molową frakcji azotanu celulozy, wiedząc, że stałe w temperaturze 27°C wynoszą: $K = 4,0 \cdot 10^{-5} \text{ mol} \cdot \text{cm}^3/\text{g}^2$, $\alpha = 0,990$ a lepkość graniczna $[\eta] = 2,40 \text{ cm}^3/\text{g}$.

odp. Masa molowa frakcji azotanu celulozy wynosi 67 052,6 g/mol.

Zadanie 11.

Masa molowa kulistych cząstek pewnego białka wynosi 20000 g/mol a ich objętość właściwa 0,80 cm³/g w temp. 20°C. Lepkość rozpuszczalnika wynosi 0,001 Pa·s. Obliczyć współczynnik dyfuzji D w tej temperaturze.

odp. Współczynnik dyfuzji kulistych cząstek danego białka wynosi $1,160 \cdot 10^{-10} \text{ m}^2/\text{s}$.

Zadanie 12.

Obserwując za pomocą ultramikroskopu roztwór koloidalny, zawierający w 1 cm³ 0,2 μ g suchej substancji o gęstości 2,2 g/cm³, znaleziono w polu widzenia o średnicy $x = 0,04$ mm i głębokości $h = 0,03$ mm średnio 8,5 cząstek. Obliczyć promień cząstek koloidu, przyjmując, że są one kuliste i jednakowej wielkości.

Odp. Promień cząstki koloidalnej wynosi 45,83 nm.

